

VERSLAG

BGOM/V10002//

van de vergadering van Themabijeenkomst BOEM, gehouden op 13 oktober 2010 te Apeldoorn.

*Op 13 oktober jl. werd de jaarlijkse bijeenkomst gehouden van de Beleidsgroep Onderneming, Ethiek en Maatschappij (BOEM), met het thema “**Overheid en ondernemer, een spannende verhouding**”. De relatie overheid-ondernemers is delicaat, wat te maken heeft met de verschillende rollen die beide “partijen” vervullen. De overheid is opdrachtgever en handhaver, de ondernemer wordt gevraagd maatschappelijke betrokkenheid te tonen.*

In zijn inleiding ging de voorzitter, Andries Greiner, in op het thema. Vanuit zijn ervaring kent hij zowel de ondernemerszijde als de overheidszijde en als ondernemer kwam hij de overheid vaak tegen in aanbestedingen. Hij vraagt zich af welke verantwoordelijkheid de provinciale overheid heeft in de groei van de regionale economie?

De eisen die aan overheid en bedrijfsleven worden gesteld zijn verschillend, het bedrijfsleven heeft zowel een micro-economische taak als een macro-economische taak door het leveren van een bijdrage aan de economische welvaart. De overheid kent rollen als openbaar bestuurder, afnemer en producent. De BOEM heeft het thema gekozen om zo op een positieve wijze stil te staan bij de verhouding tussen overheid en bedrijfsleven.

De overheid: Frank Kerckhaert

De eerste spreker was Frank Kerckhaert, burgemeester Hengelo (Ov). Hij ging o.a. in op de vraag hoe bedrijvigheid, innovatiekracht en stuwende werkgelegenheid door de overheid ondersteund kunnen worden. De heer Kerckhaert vindt dat de overheid ondernemers kan helpen door gebruik te maken van het netwerk van bijvoorbeeld burgemeester en wethouders. Ook kan de overheid de innovatiekracht van ondernemers vergroten door de krachten tussen overheid, ondernemers en onderwijs te bundelen en hier ook daadwerkelijk geld in te steken. Door de krachten te bundelen in verschillende sectoren is in de regio Hengelo een fikse impuls aan de stuwende werkgelegenheid gegeven. Dat voorbeeld verdient navolging!

Frank Kerckhaert is van mening dat gemeenten ook een taak hebben in de ondersteuning van startende ondernemers en ondernemers die als gevolg van de economische crisis in zwaar weer verkeren. Dit kan bijvoorbeeld door het aanbieden van kredietfaciliteiten en coachingsmogelijkheden. Op dit moment krijgen 75 starters en 120 overige ondernemers ondersteuning van de gemeente Hengelo. Volgens de burgemeester zou het bedrijfsleven nog meer gebruik moeten maken van de mogelijkheden die de overheid in dezen biedt!

Een tweede rol die de overheid kan spelen heeft betrekking op toekomstige tekorten op de arbeidsmarkt. Door goede profilering van de regio, zodat deze bekend wordt en interessant wordt om te wonen en te werken, kan de overheid een bijdrage leveren aan het opvangen van deze toekomstige tekorten.

Ook de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verdient aandacht. Bedrijfsleven en overheid hebben in de optiek van de her Kerckhaert samen een taak om de aansluiting tussen onderwijs en praktijk te optimaliseren. Dit kan onder meer door het opzetten van integrale praktijkcentra.

Sociale samenhang & Social Return on Investment

Besef ook dat sociale samenhang belangrijk is toegenomen, ook bij bedrijven. Duidelijk is dat ook werknemers belang hechten aan een werkgever die “midden in de samenleving staat” en aandacht heeft voor de maatschappij. Het is goed dat er besef is bij bedrijven dat MVO geen loos begrip is. De overheid kan het vraagstuk van een energieke en positieve samenleving namelijk niet alleen, daar zijn de bedrijven voor nodig! Frank Kerckhaert is van mening dat overheid en bedrijfsleven hierin samen moeten werken, bijvoorbeeld door de invoering van Social Return On Investment. Kerckhaert geeft aan dat de gemeente Hengelo heeft gekozen voor invoering van een 5% norm in aanbestedingen. Dit houdt in dat de opdrachtnemer verplicht wordt 5% van de aanneemsom in te zetten voor sociale projecten (doelgroepen uit arbeidsmarkt in dienst nemen, ondersteuning van sociale ondernemingen, sponsoring enz enz). In Hengelo heeft men er voor gekozen dat een ondernemer uitsluitend in aanmerking kan komen voor een opdracht indien hij voldoet aan deze 5% norm.

Het bedrijfsleven: Cees Pronk

Hierna kwam het bedrijfsleven aan het woord. Ir. Cees Pronk, adviseur Volker Infra Ontwikkeling, ging in op de relatie tussen overheid en bedrijfsleven onder de titel “*Het zijn toch bedrijfskosten?*”. Deze titel heeft betrekking op de kosten die een ondernemer moet maken om in aanmerking te komen voor een opdracht van de overheid. In de optiek van Cees Pronk gaat de overheid te makkelijk om met deze kosten en worden deze te eenvoudig gekwalificeerd als reguliere bedrijfskosten. Ambtenaren hebben te makkelijk het beeld dat ondernemers geld willen verdienen over de rug van de overheid. Dit maakt het moeilijk om een vertrouwensrelatie op te bouwen en te komen tot daadwerkelijke samenwerking. Vanuit zijn betrokkenheid bij aanbestedingen in Nederland heeft Pronk verschillende voorbeelden waaruit blijkt dat overheid en ondernemers vanuit verschillende optieken kijken naar aanbestedingen. Bijvoorbeeld bij publiek-private samenwerking, Pronk is van mening dat het risico van een werk daarbij ligt bij de ondernemer en dat dit goed is. Echter, daarbij zal dan ook een aanpassing van de verdeling van het winst- en verliesrisico moeten plaatsvinden, terwijl opdrachtgevers dit vaak achterwege laten.

Pronk vervolgt: “het bedrijfsleven denk meestal wel aan het belang van de overheid bij het uitvoeren van een opdracht, maar kan dit moeilijk over brengen”. Als voorbeeld noemde hij hier een ervaring uit eigen praktijk, waarbij naar mening van de het bedrijfsleven in het bestek een verkeerde keuze was gemaakt. De adviezen van het bedrijfsleven om bij uitvoering van het bestek deze keuze te corrigeren werd niet opgevolgd, terwijl op een later moment herstelwerkzaamheden noodzakelijk waren. In de optiek van Pronk kunnen opdrachtgevers meer gebruik maken van de adviezen van het bedrijfsleven bij de uitvoering van opdrachten, omdat dit op de lange termijn geld kan besparen. Dat getuigt van een verantwoorde manier van omgaan met geld en stimuleert ook de innovatie in het bedrijfsleven!

Cees Pronk besloot zijn betoog dat de overheid meer oog zou moeten hebben voor de kosten die ondernemers maken bij het inschrijven voor aanbestedingen. “Heb respect voor de kennis en inzet die bedrijven hiervoor moeten plegen”.

Zaal discussie

Aansluitend kon de zaal met de sprekers in discussie aan de hand van twee stellingen.

1. De lokale overheid is voor ondernemers veel belangrijker dan ze zelf denken, ondernemers moeten dan ook meer investeren in de relatie met de lokale overheid
2. Social Return on Investment moet worden vertaald in een verplichte besteding van 5% van de aanneemsom aan een sociaal doel.

De reacties uit de zaal hadden betrekking op de beide stellingen. Een korte uiteenzetting van de gehoorde reacties:

“Overheid moet meer vertrouwen hebben in probleemoplossend vermogen van het bedrijfsleven en streven naar het matigen van tenderkosten.”

“Begrip voor elkaars rol is nodig, dit kan worden bevorderd als werknemer switchen tussen overheid en ondernemers. Op die manier ontstaat op operationeel niveau al meer begrip.”

Andries Greiner vraagt aan Cees Pronk om te reageren op de stelling van Frank Kerckhaert over de verplichtstelling van de sociale paragraaf en besteding van 5% van de aanneemsom. Pronk geeft desgevraagd aan dat het in bedrijfsvoering lastig kan zijn om een dergelijke regeling uit te voeren en is hiervan geen voorstander. Wel is Pronk van mening dat als een dergelijke regeling wordt ingevoerd, dit verplicht moet worden gesteld voor alle inschrijvers, zodat alle inschrijvende ondernemers vanuit een gelijke uitgangspositie werken.

Een van de aanwezige ondernemers merkt op dat er een kloof bestaat tussen bestuurders en ambtenaren. Kerckhaert onderkent dit als een lastig punt, in uitvoering hoort hij ook dat de zogenaamde ambtelijke bureaucratie vernieuwing en ondernemerschap tegenhoudt, maar in zijn optiek moet dat binnen de overheden aan de orde worden gesteld.

In de zaal wordt opgemerkt dat de overheid terug zou moeten naar een kaderscheppende rol, waarbij de overheid als verlengstuk van de maatschappij zich bescheiden opstelt in een dienstbare rol. Frank Kerckhaert vindt ook dat de overheid dienstbaar moet zijn aan de samenleving, maar door de pluriformiteit van de samenleving bestaan er wisselende belangen in het bedrijfsleven. Het is aan de overheid om daar oog voor te hebben. Hij merkt tevens op dat het in de huidige tijdsgeest past om meer maatwerk in regels te creëren en uitvoeringsruimte bij ambtenaren neer te leggen. Een ondernemer merkt daarbij op dat niet alleen het ambtelijk apparaat moet worden aangesproken op problemen tussen overheid en bedrijfsleven. Het gekozen bestuur maakt immers de regels en zou dus ook hand in eigen boezem moeten steken.

Veelvuldig werd opgemerkt dat door de sociale paragraaf in het aanbestedingsbeleid en een verplichte 5%-norm de overheid op een verkeerde spoor zit. Ondernemers zijn immers prima in staat om MVO zelf in te richten, de veelgehoorde mening in de zaal is dan ook dat de overheid zich hier niet mee moet inlaten. Het idee bestaat dat de overheid op deze wijze verantwoordelijkheden voor sociale problemen verschuift richting ondernemers.

Andries Greiner sluit de bijeenkomst af met de conclusie dat in de samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven sprake moet zijn van vertrouwen. Ieder moet vanuit zijn eigen rol bijdragen aan een goede samenleving waarin iedereen zijn kans krijgt. De discussie van vandaag draagt bij aan visievorming en uitwisseling van standpunten. Hij dankt de aanwezigen van harte voor hun inbreng.